

حساسییت

کۆنترۆل و تیگه‌یشتنی حساسییه‌تی منداڵه‌که‌ت

حساسییه‌ت کاتیک روو دهدات که له‌ش سه‌بارت به پرۆتینیکی کاردانه‌وه پێشان دهدات و هک خواردن، پێوهانی گه‌ناوهر، تووی گۆل، کرمی ناومال یان بابیه‌تی تر له‌وانه نه‌نتی بیۆتیکیه‌کان. حساسییه‌تی زۆر باو هه‌یه.

ده‌کرئ نیشانه‌کانی حساسییه‌ت به‌شێوه‌ی لاواز، مامناوه‌ندی یان توند کار یه‌گه‌ری دابنیت له‌سه‌ر لووت، قورگ، گۆن، چاو، بۆرییه‌کانی هه‌وا، هه‌ر سه‌کردن و پێست. کاتیک منداڵیک بۆ یه‌که‌م جار نیشانه‌کانی حساسییه‌ت له‌ خۆی پێشان دهدات هه‌مووکات دیار نییه‌ که چی ده‌بێته هۆی ئه‌م نیشانه‌، یان ته‌نانه‌ت دیار نییه‌ ئه‌مه‌ کاردانه‌وه‌ی حساسییه‌ت بووه‌ یان نا، چونکه هه‌ندیک نیشانه‌ ده‌توانیت هاو شێوه‌ی نه‌خۆشیه‌ی باوه‌کانی تر بێت له‌ سه‌دره‌می منداڵیدا. گه‌ر منداڵه‌که‌ت، کاردانه‌وه‌ی توندی هه‌یه‌ یان هه‌ببوه‌، سه‌ردانی پزیشک بکه‌. ته‌نانه‌ت گه‌ر ئه‌م نیشانه‌ له‌ناو چوون، نه‌گه‌ری ئه‌مه‌ هه‌یه‌ که دوباره‌ گه‌شه‌ بکه‌نه‌وه‌ و ته‌نانه‌ت هه‌ر شه‌یه‌ک بۆ ژیان دیته‌ نه‌ماژ.

حساسییه‌تی پێستی - که به‌ ناوی لیر یان گیاگه‌ز نه‌ش ده‌ناسریت ده‌کرئ یه‌که‌مین نیشانه‌کانی کاردانه‌وه‌یه‌کی حساسییه‌ت بێت. ئه‌مه‌ ده‌ره‌که‌وت بیه‌ شێوه‌ی لیر که خووری هه‌یه‌ و ناواسنی ته‌نیا له‌ به‌شیک له‌ له‌شدا یان له‌ ناوچه‌یه‌کی گه‌وره‌ له‌ له‌شدا بلاو ده‌بێته‌وه‌. له‌وانه‌یه‌ منداڵه‌که‌ت کارانه‌وه‌ پێشان بدات به‌ که‌سه‌کانی خواره‌وه‌:

- خوراک و هک چه‌رسات، هه‌لکه‌، چکلێت، ترشه‌مه‌نی، توو، گۆچکه‌ماسی و هه‌روه‌ها له‌وانه‌یه‌ له‌ تازه‌له‌دایکبوواندا که‌مه‌تر له‌ شه‌ش مانگدا کاردانه‌وه‌ی هه‌بیت سه‌بارت به‌ شیر یان مانگا.
- وروژینه‌ره‌کان و هک گیاگه‌ز نه‌، لاته‌کس و ماده‌ی کیمیای.
- منداڵانی تاتی که حساسییه‌تیان به‌ پشله‌ هه‌یه‌ له‌وانه‌یه‌ له‌ کاتی ده‌ست پێداهینان به‌ پشله‌دا له‌شیان لیر بکات.
- هه‌ندیک له‌ ده‌رمانه‌کان.
- گه‌زتن و پێوه‌انی گه‌ناوهر.
- گه‌رما. گه‌ر منداڵیک له‌را ده‌به‌ده‌ر گه‌رم دابنیت، لیر ده‌کات.

ئه‌م حاله‌ته‌ له‌وانه‌یه‌ پاش چه‌ند کاتر می‌ر یان چه‌ند رۆژ له‌ناو بچیت. گه‌ر لیرمه‌کان به‌تاییه‌ت ده‌خوژین یان ناواسنیان هه‌یه‌، سه‌ردانی پزیشگی خه‌زانیت بکه‌. سه‌رچاوه‌: NICE - تاقیکردنه‌وه‌ بۆ ده‌ستنیشانکردنی حساسییه‌تی خوراک له‌ منداڵان و که‌سانی گه‌نجدا

شوکی ناوفاکیلیکتیک

ناوفاکیلیکسی جوړیکه له کاردانه‌وه‌ی حساسییه‌تی مه‌ترسیدار که به‌ ئه‌گه‌ری زۆره‌وه به هۆی خوراک یان تاییه‌ت، پێوه‌انی گه‌ناوهر یان ده‌رمانه‌کان روو دهدات.

نیشانه‌کانی سه‌ره‌تایی کاردانه‌وه‌ی حساسییه‌ت:

- ناوسان و خوروو؛ له‌وانه‌یه‌ ده‌موچاو سوور هه‌لگه‌ریت و له‌وانه‌یه‌ ناواسنی و لیر له‌سه‌ر پێست دروست بێت.
- ناواسنی لێو یان ده‌موچاو.
- ریشانه‌وه‌ی زۆر/ژانه‌ سک.

نانافیلاکسی یان کاردانهوهی توند:

- کیشهی ههناسهدان؛ کۆکه و/ یان خیزمخیزههی سنگ.
- رهنگزهردی؛ پیستیکی سارد و ئارهقهکردوو.
- نهبوونی وریایی (لهوانه خهوالوو بیته بهرچاو).

پهیهندی بکه به 999 و به بهکار بهر بلئی که پیت وایه مندآلهکمت نانافیلاکسی ههیه.

گهر دستکهوینت، ههر که گومان له ههبوونی کاردانهوهیهکی توند بوو، دهبی نهدرینالین بکوئرتیت. گهر EpiPen (قهلمی زیرهکی کوتانی ئهپی نهفرین) یان ئارازی کوتانت ههیه، دلنیا به که بیگومان شیوازی دروست بهکار هینانی ئهوه له بارودۆخی فریاگوزاریدا دهزانیت.

نیشانهکانی بینینی پهله و خال

ئهم نمونهیه ئهوه ناوچانه پیشان دهدات که کهسانی دوچار به حساسییهت لهوانهیه نیشانهکانی تاکی بکههوه. زۆریهیه ئهم نیشانانه دهکری له ناکامی نهخۆشییه باوهکانی تر له سهردمی مندآلیدا بن. لهگهله حساسییهتیک، نیشانهکان زۆر جار خیراتر یان کتوپر وهدیاردکهههن.

چاو

خورانی چاو، ئاولیهاتی چاو، درکاوپیوونی چاو، چاوی ناوساو، 'خوین تیتزانی چاو' رهشایی ژیرچاو بههوه داخرانی سینووسهکان.

نانتی هیستامینهکان

نانتی هیستامینهکان رهنگه باشتترین جۆری ناسراو بن له دهروانی دژه حساسییهت و زۆر جار بهناسودهیی و بهی رهچته له دهرومانخانهکاندا دهست دهکهن. له دۆخیکدا که نانتی هیستامینه بهکار هیندراوهکان به ئهمه بهناوبانگن که دهبنه هوی خهوالووی، نانتی هیستامینه نوپیهکان تهنا جار جاره ئهم کاریگهرییه خراپهیان ههیه.

سهرچاوه: www.allergyuk.org

گۆئ، گهروو و لووت

ئاوی لووت، گیرانی لووت، خورانی لووت، پژمین، نازاری سینووس، ژانهسه، ناوهاتن له پشتهوهی لووت (چلم له پشتهوهی لووتهوه دهرواته ناو گهروو)، نهمانی ههستی بۆن و تامکردن، گهروو نیشه، ناواسانی قورگ (باکسی دهنگ)، خوروی دم و/ یان گهروو، کپیوونی گۆئ و یان چهسپیوونی گۆئ.

بۆری ههواپی

خیزمخیزهکردن، کیشه له ههناسهداندا، کۆکه (بهناپییهت لهکاتی شهودا)، نهنگهنهفهسی.

پیت

حساسیتی پیت- لیر یان خالی ناوساو، ناوچهی ناوساو که دهخوریت و گهروهن، لیر. نهگزیما- پیستی شهقیوو، وشک یان کزانهوه، دارووشاو.

ههر سهکردن

لئو/ زمانی ناوساو، نیشی گهده، هیلنجدان، رشانهوهی، قهزبوون، سکچوون، خوینبهربوون له خوارهوه، ریفلاکس (گهراوهوه)، گهشهکردنی لاواز.

سهرچاوه: حساسییهت بهریتانیا/2014